علی ما الثانیث یعنی بالصرد اا ایجارا وفی مصدر المعتل عینا والفعل منه صحیح على الحق
ش یعنی ان ما کان من مصدر الفعل المعتل العین بعدها الف وجب اعلالها وما کان
منه على فعل بغیر الف فالغالب فی عینه التصحیح وشمل المعتل الثلاثی نحو قام قیاما
والمزید نحو انقاد انقیادا واحترز من المعتل العین من الفعل الصحیح العین نحو حول وذا
واذا فانه لا یعل لکونه فعله غیر معتل ویفهم من اشتراط الالف بعد العین من
قوله والفعل من صحیح على التالی لان سبب التصحیح عدم الالف فالغالب فی
نحو فعل التصحیح نحو حال حولا وعاد المریض عودا وذا اشارة الا علال المذکور
وهو مفعول براو او فی مصدر فی موضع المفعول الثانی لرا و والطلق للفعل
على المعل فان للفعل اعم من المعل وهو على حذف الموصوف والتقدیر فی
مصدر الفعل المعتل عینا مبتدأ والفعل مبتدا ومنه فی موضع الحال من الفعل
وصحیح خبر الفعل وعلى البال من الضمیر فی صحیح ثم اعلم ان جمیع ما سلف
[illegible] ثلاثة اقسام فعال وفعله

ان یفتح اثر ضم او فتح قلب وا[illegible]
کانت ثانیه بعد همزة لغوی [illegible]
نحو اویدم فی تصغیر ادم اصله ا[illegible]
تنقلب فیها یاء وذلک اذا وقعت بعد[illegible]
وفتح الثالث فتقول فیه ا[illegible]
المیم فی المیم فتصیر ام فتجتمع همزتا[illegible]
الثانیه یا فتقول ایم ثم انتقل[illegible]
یعنی ان الهمزة الثانیه اذا کانت مکسو[illegible]
بعد کسرة نحو ایم فی بناء مثل اصبع[illegible]
بالذی قبله من نقل حرکة وادغام[illegible]
مضارع ائمة ای جعلته بان [illegible]
ومایضم واوا اصر ش یعنی ا[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

بسملەدن حمدلەدن تصلیەدن فارغ اولدقدن صکرە شویلە
معلوم اولە کە حصر فی الذهن علم منطقدن بر رسالە درکە الله
تعالیدن مستعین اولدیغم حالدە علم منطقدن ماعدا
علومدن برشیئی بیلمیەنلر ایچون اختصار وجه اوزرە
قواعدینی بو رسالەدە کتوردیکم ذبر الله تعالی مفیض الخیر
والجود. هر علمک تعریفی و موضوعی و غایەسی وار
علم منطقک تعریفی آلە قانونیە تعصم مراعاتها الذ
هن عن الخطاء فی الفکر موضوعی متقدمین قاتنده معقو
لات ثانیەدر متأخرین قاتنده معلومات تصوریە
معلومات تصدیقیە غایەسی ذهنی فکردە خطادن حفظ
فکردن ترتیب امور معلومە در فکردە مجهولات
تحصیل ایچون مجهولات دخی ایکیدر بری تصوریە بری
تصدیقیە مجهولات تصوریە معلومات تصوریە ایلە
بلنور مجهولات تصدیقیە معلومات تصدیقیە ایلە

بلنور

بلنور اویلە اولیجە منطقک ایکی طرفی اولدی بری
تصوریە بری تصدیقیە تصوریەنک مبادیسی وار مقا
صدی وار مبادیسی کلیات خمسدر مقاصدی قول شارح
تصدیقیەنک مبادیسی وار مقاصدی وار مبادیسی قضایا
مقاصدی قیاسدر قیاسدە وجب المادە بش دورلو کلیه
صناعات خمسدر برهان جدل شعر خطابە
مغالطە بعض مباحث الفاظی منطقدن جزء ایدیلر
اویلە اولیجق منطقک بابلری اون اولدی مباحث الفاظ
کلیات خمس قول شارح قضایا قیاس برهان جدل شعر
خطابە مغالطە مصنف بونلرک هر برینە اشارت مراد
ایلدی کلیات خمسە ایساغوجی دیدی کلیات خمسە
ایساغوجی دیمسی یا قارنکلک اسمیلە معروف تسمیە
قبیلندن یا مستخرجیکلک اسمیلە مستخرج تسمیە قبیلندن یا مشبه
بهنک اسمیلە مشبه تسمیە قبیلندندر کلیات خمس بلمک
لفظ و دلالت و دلالتک اقسامنی بلمیە توقف
ایلەکیه مصنف اللفظ الدال دیدی دلالت برشیئی
برشیدن الحمیە درلر شیئی اول دال شیئی ثانی مدلول

دیرلر اگر دال لفظ اولورسه اکا دلالت لفظیه دیرلر اگر دال
لفظ اولمزسه اکا دلالت غیر لفظیه دیرلر اگر دلالت
لفظیه وضع واقتضاسی ایله اولورسه دلالت لفظیه وضعیه دیرلر
حزبنکه ورصیه دلالتی کبی اگر عقل واقتضاسی ایله اولورسه
دلالت عقلیه دیرلر اذانک مؤذنک وجودینه دلالتی کبی
اگر طبع واقتضاسی ایله اولورسه دلالت لفظیه طبعیه دیرلر
دلالتی کبی اگر غیر لفظیه وضع واقتضاسی ایله اولورسه
دلالت غیر لفظیه وضعیه دیرلر دوال اربعنک ما وضع لهلرینه
دلالتی دوال اربعه خطوط وعقود ونصب واشارهدر اگر عقل
واقتضاسی ایله اولورایسه دلالت غیر لفظیه عقلیه دیرلر
وکدلالة المصنوع علی الصانع دخانک ناره دلالتی کبی اگر
طبع واقتضاسی ایله اولورسه دلالت غیر لفظیه طبعیه دیرلر
صفرة الوجلک وحمرة الخجلک خجله دلالتی کبی بو التی
ایچنده معتبر اولان منطقیونک عندنده دلالت لفظیه
وضعیه اولدیغیچون مصنف للفظ الدال بالوضع دیدی دلالت
لفظیه وضعیه ایله دال اولان لفظ وضع اولندیغی معنانک
تمامنه مطابقة دلالت ایدرسه اکا دلالت مطابقیه دیرلر انسانک

حیوان

حیوان ناطقه دلالتی کبی و داخی وضع اولندیغی معنانک تمامنه دلا
دلالت ایدوب دورر ایکن او معنانک برجزئنه اولورسه جزئنه
تضمنا دلالت اکا دلالت تضمنی دیرلر انسانک حیوان ناطقه
دلالت ایدوب دورر ایکن یالکز حیوان یالکز ناطقه دلالتی
کبی وضع اولندیغی معنانک تمامنه دلالت ایدوب دورر ایکن
ذهنده لازم اولان امر خارجه التزاما دلالت ایدرسه اکا دلالت
التزامی دیرلر انسانک حیوان ناطقه دلالت ایدوب دورر
ایکن قابل علم وصنعت کتابت دلالتی کبی لزوم وجده اوچدر یا
ذهنده اولور یا خارجده اولور یا هم ذهنده هم خارجده اولور
ذهنده اولدیغنه مثال بصرک عمایه لزومی کبی خارجده اولدیغنه
مثال سوادک غرابه لزومی کبی هم ذهنده هم خارجده اولدیغنه
مثال زوجیتک اربعیه لزومی دلالتی و دلالتک قسمنی بیلدکدن
صکره لفظ یا مفرد اولور یا مرکب اولور مفرده شول لفظه دیرلر که
کندنک برجزئی معنانک مقصودنک برجزئنه دلالت مراد
اولنمیه بو تعریف سکز قسمه شاملدر زیرا لفظک داخی
معنانک جزئی اولمازسه همزه علم اولان لفظ کبی یا خود
لفظک جزئی اولور معنانک جزئی اولور لکن اول جزئک

معناسی اولماز ایسه (انسان) علم اولدیغی لفظ کبی یاخود لفظنک
جزئی اولور معناسنک جزئی اولماز اول لفظنک دخی معناسی اولماز
ایسه فقط علم اولدیغی فقط لفظ کبی یاخود معناسنک جزئی
اولیوب لفظنک جزئی اولور اول جزئنک دخی معناسی اولور
ایسه فقط اولدیغی مخلوق الله لفظ کبی یاخود لفظنک
جزئی اولور معناسنک دخی جزئی اولور لفظنک جزئنک معناسی
اولماز حیوان ناطق علم اولدیغی انسان لفظ کبی یاخود لفظنک
جزئی اولور جزئنک دخی معناسی اولور لکن معناسنک جزئنک
معناسی اولماز فقط لفظنه علم اولدیغی حیوان ناطق لفظ کبی یاخود
لفظنک جزئی اولور معناسنک دخی جزئی اولور اول جزلرک
دخی معناسی اولور لکن معناسی مراده دلالت ایتمز حیوان ناطق
علم اولدیغی عبدالله لفظ کبی یاخود لفظنک جزئی اولور معناسنک
دخی جزئی اولور معناسی مراده دلالت ایدر لکن دلالتی
مراد اولماز دیده علم اولدیغی حیوان ناطق لفظ کبی مرکب
شول بر لفظدر که کندندن بر جزئی معنای مقصودک
جزئنه دلالتی مراد اوله رمی الحجارة کبی مفرد یا کلی
اولور یا جزئی اولور کلی شول بر مفهوم درکه

کندین

4

کندین نفس تصوری شرکتی وقوعنه مانع اولمیوب کثیرین اوزره
هر قنغی عقل جائز کوره مثال انسان کبی جزئیه ایکی یری
حقیقی بری اضافی جزئی حقیقی شول بر مفهوم درکه کندینی
نفس تصوری شرکتی وقوعنه مانع اولوب کثیرین اوزرده
هر قنغی عقل جائز کورمیه مثال زید کبی جزئی اضافی شول بر
اخصدرکه اعممک تحتنده مندرج اوله حیوانک نسبتله انسان
کبی کلیده یا ذاتی اولور یا عرضی اولور ذاتی شول مفهوم
درکه جزئیلرک حقیقتندن خارج اولمیه کرک جزئیاتنک
حقیقتنک عینی اولسون زید عمرو نسبتله انسان عرضی شول
بر مفهوم درکه جزئیاتنک حقیقتندن خارج اوله انسانه
نسبتله ضاحک کبی دنیده یا مجموع مشترکه حیثیله ماهو ایله
اولدیغی سؤالک جوابنده مقول اولور بو مقول ذاتی
جنسدر جنسده یا جنس قریب اولور یا جنس بعید اولور
زیرا ذاتنک جزئیاتنده بر جزئی مستقلا اخذ اولنوب وذ
و ذاتنک هر نقدر جزئیسی وار ایسه بر دیر اول مأخوذ اولدیغی
جزئیه ضم اولنوب سؤال اولنجه اول ذاتی جواب
اولورلر اول ذاتی اول مأخوذ اولدیغی جزئیه نسبتله

جنس قریب اولور حیوان کبی اکر او ماخوذ اولدوغی جزئیه
ذاتنک جمیع جزئیاتی بر دیر اولدقجه تمامسنه جواب اولمیوب
بلکه بعضیسنه جواب اولورسه او ماخوذ اولدوغی جزئیه
نسبتله جنس بعید اولور انسانه نسبتله نامی کبی بو جنس
کلی مقول علی کثیرین مختلفین بالحقایق فی جواب ما هو قولدیغی
ذاتیدر بو تعریف اولنور یاخود ذاتی هم شرکةً وهم خصوصیةً
ما هو حسبیله ما هو ایله اولدیغی سؤالک جوابنده مقول او
اولور بو مقول اولدیغی ذاتی نوعدر زید عمرو نسبتله انسان
کبی نوعده بانه کلی مقول علی کثیرین مختلفین بالعدد دون
الحقیقة فی جواب ما هو قولدیغی ذاتیدر بو تعریف اولنور یاخود
ذاتی ما هو ایله اولدیغی سؤالنک جوابنده مقول اولمیوب
بلکه ای شیء هو فی ذاته ایله اولدیغی سؤالنک جوابنده
مقول اولنور بو مقول ذاتی ماهیتنی جنسدن مشارکاتندن
تمیز ایلدیکی سببدن انسانه نسبتله ناطق کبی ماهیتنی
جنسده مشارکاتندن تمیز ایلدیکی فصلدر فصلده یا فصل
قریب اولور یا فصل بعید اولور اکر ماهیتنی جنس قریبده
مشارکاتندن تمیز ایدرسه او فصل قریب اولدر انسانه نسبتله
فصل

ناطق

ناطق کبی اکر ماهیتنی جنس بعیده مشارکاتندن تمیز ایدرسه او فصل
فصل بعیدر انسانه نسبتله حساس کبی بو فصل بانه کلی یقال علی الشیء
فی جواب ای شیء هو فی ذاته بو تعریف اولنور اما عرضی یا ماهیتدن
انفکاکی ممتنع اولور یاخود ماهیتدن انفکاکی ممتنع اولماز اکر ما
هیتدن انفکاکی ممتنع اولورسه عرض لازم در ذهنده وخارجده لا
لازم اولورسه لازم ماهیت اولور انسانه نسبتله ضاحک کبی
یالکز خارجده لازم اولورسه لازم الوجود اولور حبشیه نسبتله سواد کبی
یالکز ذهنده لازم اولورسه لازم ذهنی اولور بصرکه عمی یه
لزوم کبی اکر ماهیتدن انفکاکی ممتنع اولمازسه عرض مفارق در
عرض مفارقده کحمرة الخجل وصفرة الوجل فانه من الحمرة والصفرة
یا سریع الزوال اولور قائمدن قیامک مفارقتی کبی یا وکذا کار
کالشیب والشباب فان کلا من الشیب والشباب عرض مفارق یا
بالنفع بطیئاً یا بطیء الزوال اولور عاشقدن عشقک مفارقتی کبی
عرض لازمدن عرض مفارقدن هر بریسی یا بر حقیقه اولور یاخود
حقایقه عام اولور بر حقیقه مخصوص اولنه خاصه دیرلر انسانه
نسبتله ضاحک کبی بو خاصه کلیة تقال علی ما تحت حقیقة
واحدة فقط قولاً عرضیاً دیو تعریف اولنور اکر حقایقه عام

اولورسه عرض عام دورانسز اچون انسانکه عنبری حیوانلره
اچون متنفس بالقوة او بالفعل کبی بو عرض عام کلیسی یقال
على ماتحته حقایق مختلفة قولا عرضیا دیو تعریفی اولور
مصنف تصورک مبادیسندن فارغ اولوب مقاصدینه
شروع ایلدی تعریف قول شارح دیدی تعریفه قول
دنمسی مرکب اولدیغی اچون شارح دنمسی ماهیتی شرح
ایدکی اچون در اکر ماهیتی کونهیله تصوره سبب اولورسه
حد اولور ماعداسندن تمییز ایلیمی بر وجه اوزده سبب
اولورسه رسم اولور حد بر شیئک ماهیتنک اوزرینه دال
اولان مرکب در حد تام بر تعریفدر که بر شیئک جنس قریبی
ایله فصل قریبندن ترکیب ایلیه او حد تامدر انسانه حیوان
ناطق کبی حد ناقص تعریفدر که بر شیئک جنس
بعیدیله فصل قریبندن ترکیب ایلیه انسانه جسم ناطق
کبی رسم تام بر تعریفدر که بر شیئک جنس قریبی ایله خاصه
لازمه سندن ترکیب ایلیه انسانک تعریفنده ضاحک کبی ر
رسم ناقص بر تعریفدر که جملسی بر حقیقته مختص اولان
عرضیاتدن ترکیب ایلیه انسانک تعریفنده انه ماشی على

قدمیه

على قدمیه عریض الاظفار بادی البشرة مستقیم القامة
ضحاک بالطبع قولمز کبی مصنف تصوریک مبادی
سندن مقاصدن فارغ اولدیسه تصدیقک مبادیسنه
شروع ایلدی قضایا دیدی قضیه بر مرکبدر دیلر خارجه
خصوصی مادهدن نفس الامردن نظر قطع ایدوب تجرده مفهومنه
نظر او مجرد قولیکه قائلنه او تورک او قائل او قولنده
صادق یا کاذبدر صحیح اوله اکر طرفی حقیقة یا حکما
مفرد اولورسه قضیه حملیدر او قضیه موجبه اولور زید
کاتب کبی یا سالبه اولور زید لیس بکاتب کبی اکر قضیه نک
ایکی طرفی حقیقة یا حکما مفرد اولمزسه قضیه شرطیه در
بو قضیه شرطیه متصله اولور یا منفصله اولور اکر
مقدمک صدق تقدیر اوزره تالینک صدقله یا خود لا
صدقیله حکم اولنورسه او قضیه شرطیه متصله در
ان کانت الشمس طالعة فالنهار موجود کبی یا خود ایکی
قضینک مابینده منافات ایله یا خود منافاتک سلبیله
حکم اولورسه او قضیه شرطیه منفصله در العدد اما
ان یکون زوجا او فردا او لیس اما ان یکون هذا

اولسود اوکاتبا کبی حملیه‌نک جزء اولی موضوع جزء ثالثیه
محمول دیو تسمیه اولنور شرطیه‌نک جزء اولی مقدم جزء ثانیه
تالی تسمیه اولنور ذی قضیه‌ده ایله حکم اولنورسه موجبه
اولور زید کاتب کبی اگر انتزاع ایله حکم اولنورسه سالبه زید
لیس بکاتب کبی اگر حرف سلب اولمزسه موجبه محصله اولور مثال
مذکور کبی اگر حرف سلب اولنورسه معدوله اولور حرف سلب موضوع عدمی
جزء اولنورسه معدولة الموضوع اولور محمولک جزء
اولنورسه معدولة المحمول اولنور اگر ایکیسندن جزء ا
اولنورسه معدولة الطرفین اللاحی لا عالم کبی موجبه‌نک سالبه
برسی یا مخصوص اولور اگر موضوع شخص معین اولنورسه
و دخی شخصیه دیرلر مثال مذکور کبی یا محصوره اولور اگر مو
ضوعک جمیع افرادنکه اوزرینه ایجابا یا سلبا حکم اولنورسه
کلیه سوره او اولور کل انسان کاتب و لا شیء من الانسان
لیس بکاتب کبی یا خود موجبه‌نک یا سالبه‌نک هر بری محصوره
مخصوص اولمازسه اول قضیه قضیه مهمله دیو تسمیه اولنور لا
الانسان فی خسر الانسان لیس فی خسر کبی شرطیه متصله لزومیه
اولور یا اتفاقیه اولور اگر مقدم ایله تالی بیننده بر علاقه

ایچون

ایچون مقدمک صدق تقدیر اوزره تالینک صدقیله حکم اولنورسه
لزومیه اولور اول علاقه یا علیه معلولیه یا تضایف اولور علیه
اولدیغی وقتده یا مقدم تالیه علت اولور ان کانت الشمس طالعة
فالنهار موجود کبی یا تالی مقدمه علت اولور ان تحرک الحجر فهو
الزوج کبی یا خود ایکیسی بر شیء آخرک معلول اولور ان کانت
النهار موجود فالعالم مضیء کبی تضایف اولدیغی مثال ان
کان زید ابا العمرو فعمرو ابنه کبی اگر مقدم ایله تالی بیننده علاقه
سز مقدمک صدق تقدیری اوزره تالینک صدقیله حکم اولنورسه
اتفاقیه اولور کان الانسان ناطق فالحمار ناهق کبی اگر قضیه
منفصله‌نک صدقنده وکذبنده منافات ایله حکم اولنورسه حقیقیه
دیو تسمیه اولنور العدد اما زوج او فرد قولی کبی بو حقیقه اما
نعة الجمع ایله مانعة الخلودن مرکبدر یا خود یالکز صدقنده
منافات ایله حکم اولنورسه اول قضیه مانعة الجمع دیو تسمیه او
لنور هذا الشیء اما حجر و اما شجر کبی یا خود یالکز کذبنده منا فات
ایله حکم اولنورسه اول قضیه مانعة الخلو دیو تسمیه اولنور زید
اما یکون فی البحر و اما ان لا یغرق کبی بعض کره منفصله‌نک
جزئلری ایکی جزءدن زیاده اولنور العدد اما زائد و اما ناقص

وامّا مساوی کبی متصّل قضیه‌دن دخی قضیه‌نک اقسامندن
فارغ اولدیلر احکامنه شروع ایلدی تناقض دیدی بو
تناقض ایجاب ایله دخی سلب ایله ایکی قضیه‌نک اختلافیدر اول نوعه
اختلافده شول برشیئه ملابسکه کندی ذاتی ایجون ایکی
قضیه‌نک برنکی صادق آخرینک کاذب اولمغلغنی اقتضا ایدر
زید کاتب زید لیس بکاتب قولمز کبی بو تناقض تحقق
ایتمز الا قضیه موضوعده محمولده زمانده مکانده اضا
فتده قوّه ده فعلده کلّده جزئده شرطده اتفاقدن صکره
تحقق ایدر موجبه کلیه‌نک نقضی انجق سالبه جزئیه اولور
کل انسان حیوان وبعض الانسان لیس بحیوان قولمز کبی سالبه
کلیه‌نک نقضی انجق موجبه جزئیه اولور لا شیٔ من الانسان
بحیوان وبعض الانسان حیوان قولمز کبی محصوراتده اولان
قضیه‌لرک مابیننده تناقض کلیده جزئیده اختلافدن
صکره تحقق ایدر زیرا ایکی کلیه بعض کره کاذب اولورلر
کل انسان کاتب ولا شیٔ من الانسان بکاتب کبی ایکی جزئیه
بعض کره صادق اولورلر بعض الانسان کاتب وبعض الانسان
لیس بکاتب قولمز کبی قضیه‌نک احکامندن بعضیدر عکسی

عکسی

عکس مستوی تصدیقک تکذیبک حالی اوزره بقاسیله اولدیغی حالده
دخی ایجابک سلبک حالی اوزره بقاسیله اولدیغی حالده موضوعی
محمول موضوعی قلمقدر تصدیقک تکذیبک بقاسنده مراد اصل صادق
اولورسه عکسی صادق اولور کل حیوان انسان صادق عکسی کاذب او
لورسه اصل کاذب اولور دیمک موجبه کلیه موجبه کلیه عکسی
اولماز زیرا کل انسان حیوان صادق اولور کل حیوان انسان صادق
اولمز بلکه موجبه جزئیه عکسی اولور موجبه کلیه‌نک موجبه جزئیه
عکسی اولمسی افتراض دلیل ایله ثابتدر افتراض ذات مو
ضوعک اوزرینه وصف محمول دخی وصف موضوعی حمل ایدرسک
شکل ثالثدن اصل قضیه‌نک عکسی اولان موجبه جزئیه نتیجه
ویرر مثلا کل انسان حیوان دیدیکمز وقتده زید حیوان زید انسان
دیمش اولور بعض حیوان انسان نتیجه ویرر مصنفک کل انسان حیوان
دیدیک وقتده انسان حیوانه منحصر بر شیٔ دیمکدن مرادی بو
افتراض طریقی دیمکدر موجبه جزئیه موجبه جزئیه عکسی اولور
موجبه جزئیه‌نک موجبه جزئیه عکسی اولمسی شو حجتله ثابتدر
سالبه کلیه سالبه کلیه عکسی اولور سالبه کلیه سالبه کلیه
عکسی اولمسی کندی نفسندن ظاهردر اصلا دلیله احتیاج

بو قدر زیرا لا شیء من الانسان بحجر صادق اولدیغی وقتده لا شیء
من الحجر بانسان دخی صادق اولور سالبهٔ جزئیه موضوعی
محمولدن اعم اولدیغی مادّه عکس کاذب اولدیغی اجلدن
عکسی یوقدر دیو حکم اولنه‌ی بعض الحیوان لیس بانسان صادق
اولور بعض الانسان لیس بحیوان صادق اولمز لاکن سالبهٔ جزئیه
عکسی اولدیغی وقتده کندی مثلی سالبهٔ جزئیه عکس اولور
مصنف تصدیقک مبادی سندن و مبادینک احکامندن فارغ اولدی
مطلب اعلی مقصد اقصی اولان قیاسک بیاننه شروع ا
ایدوب قیاس دیدی قیاس بر قولدن مرکب در که اول اقوال
که صادق کرک کاذب اولسون هر زمان تسلیم اولنه اول اقوا
للرک ذاتی ایچون کندیدن هر برینه مغایر بر قول لازم کله
بو قیاس ایکی نتیجه‌سی عینی یا نقیضی بالفعل قیاسده ذکر اولنمزسه
قیاس اقترانی اولور کل جسم مؤلف و کل مؤلف محدث فکل جسم
محدث قولنده اولدیغی قیاس کبی اگر نتیجه‌سی عینی یا نقیضی
بالفعل قیاسده ذکر اولنورسه قیاس استثنائی اولور ان کانت الشمس
طالعة فالنهار موجود لکن النهار لیس بموجود فالشمس لیست
بطالعة قولنده اولدیغی قیاس کبی قیاسک ایکی مقدمه‌سی بینده تکرار ایدن

حد اوسطه دیو تسمیه اولنور مطلوبک موضوعنه حد اصغر دیو تسمیه اولنور محمولنه
حد اکبر دیو تسمیه اولنور شول بر مقدمه که حد اصغری مشتمل اوله اول
مقدمه صغری دیو تسمیه اولنور شول بر مقدمه که حد اکبری مشتمل اوله اول
مقدمه کبری دیو تسمیه اولنور صغرانک کبرایه اقترانندن حاصل
اولان هیئته شکل دیو تسمیه اولنور بو شکلده دورتدر زیرا حد
اوسط صغری ده محمول کبراده موضوع اولورسه شکل اول اولور
اگر بونک عکسی اولورسه شکل رابع در اگر حد اوسط صغری
کبراده موضوع اولورسه شکل ثالث در اگر حد اوسط صغری ده
کبراده محمول اولورسه شکل ثانی در منطقده مذکور اولان
اشکال اربع بودر بو اشکال اربعه‌نک ایچنده شکل رابع طبعدن
جدا بعید در شول برکه کندو ایچون عقل سلیم و طبع مستقیم
اولان شکل ثانی شکل اوله رده محتاج اولماز شکل ثانی
انجق مقدمه‌لر ایجابله سلبله اختلاف وقتده نتیجه ویرر شکل اول
شول بر شیدر که علوم ایچون معیار قلندی امر بولیه اولدیغی
شکل اول بو مقاصده ایراد ایدن قانون ایچون دخی هر بر
مطلب کندوسی حاصل اولدیغی ایچون شکل اولک ایجاب

صغرى كليه كبرى اولرق نتيجه ويرن ضربلرى دورتدر اول ضربى
ايكيسى بردن موجبهٔ كليهٔ در مثال كل جسم مؤلف وكل مؤلف محدث
فكل جسم محدث ايكنجى ضربى صغرى مؤلف موجبهٔ كليه كبرى
سالبهٔ كليه سالبه كلى نتيجه ويرر مثال كل جسم مؤلف ولا شئ من
المؤلف بقديم فلا شئ من الجسم بقديم اوچنجى ضربى صغرى موجبهٔ
جزئيه كبرى موجبهٔ كليه موجبهٔ جزئيه نتيجه ويرر مثال بعض
الجسم مؤلف وكل مؤلف محدث بعض الجسم محدث كبى دوردنجى ضربى
صغرى موجبهٔ جزئيه كبرى سالبهٔ كليه سالبهٔ جزئيه نتيجه ويرر مثال
بعض الجسم مؤلف ولا شئ من المؤلف بقديم بعض الجسم بقديم قياسى
اقترانى يا ايكى حمليه دن مركب اولور مثال مذكور كبى ياخود ايكى شرطيه
متصله دن مركب اولور مثال ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود
كلما كان النهار موجودا فالارض مضيئة ان كانت الشمس
طالعة فالارض مضيئة قولمزده واقع اولدوغى كبى ياخود
ايكى منفصله دن مركب اولور كل عدد اما زوج او فرد وكل زوج
فهو اما زوج الزوج او زوج الفرد فكل عدد اما فرد
او زوج الزوج او زوج الفرد قولمز كبى ياخود بر حمليه بر منفصله دن مركب اولور

حمليه

حمليه ده كركدر كبرى اولسون كلما كان هذا الشئ انسانا فهو حيوان و
وكل حيوان جسم كبى كركه حمليه صغرى اولسون كل انسان جسم وكلما
كان هذا الجسم ماشيا فهو حيوان كبى ياخود بر حمليه ايله بر منفصله دن
مركب اولور حمليه كركه كبرى اولسون كل عدد فهو اما زوج
واما فرد وكل زوج فهو منقسم بمتساويين قولمز كبى كركه
حمليه صغرى اولسون كل انسان حيوان وكل حيوان اما ابيض
واما اسود كبى ياخود بر متصله ايله بر منفصله دن مركب اولور متصله
كركه صغرى اولسون كلما كان هذا انسانا فهو حيوان وكل
اما ابيض او اسود قولمز كبى كركه منفصله صغرى اولسون كل انسان
اما ابيض واما اسود وكلما كان هذا ابيض او اسود فهو حيوان
كبى مصنف اقترانينك بياننددن فارغ اولدى استثنائينك بيانه
شروع ايلدى واما القياس الاستثنائى ديدى بو قياس
استثنائيده واقع اولدوغى قضيه شرطيه يه
متصله لزوميه اولور ايسه مقدمك عينى استثنا تالينك عينى
نتيجه ويرر ان كان هذا انسانا فهو حيوان لكن انسان فهو حيوان
قولمز كبى ياخود تالينك نقيضى استثنا مقدمك نقيضى نتيجه ويرر ان كان
[illegible] فهو حيوان لكنه ليس بحيوان فهو ليس بانسان قولمز كبى اكر [illegible]

استثنائيده وقوع اولدن قضيهٔ شرطيهٔ منفصلهٔ مانعة الجمع
اولورسه ايكي جزئنڭ برينڭ عيننڭ استثناسي آخر جزئنڭ نقيضني
نتيجه ويرر هذا الشئ اما شجر واما حجر لكنه شجر فهو ليس بحجر قوله
قولنده اولدن قبيلي كبي اگر قضيهٔ شرطيهٔ منفصلهٔ مانعة
الخلو اولورسه ايكي جزئنڭ برينڭ نقيضني استثنا آخرڭ
عيننى نتيجه ويرر هذا الشئ اما لا حجر واما لا شجر لكنه حجر فهو
لا شجر كبي مصنف قياسڭ بحسب الصورة بياننددن فارغ
اولدى بحسب المادة بياننه شروع ايلدى برهان ديدي برهان
يقيني نتيجه ويرمكيچون مقدماتي يقينيه مركب اولدن
قياسدر يقينده وهو مطابق اولوب جازم ثابت اولدن
اعتقاددن عبارتدر و يقينيات آلتيدر اوّلكيسي اوليا تدر
اولياتده شول بر قضيادركه طرفيني تصورده يقينده
كافي اولوب واسطيه محتاج اولميه الواحد نصف الاثنين و
والكل اعظم من الجزء ايكنجيسي مشاهداتدر مشاهدات شول
بر قضيادركه طرفيني تصورده يقينده كافي اولميوب
باحس ظاهره محتاج اولورسه الحاسيات ديرلر الشمس
مشرقة والنار محرقة كبي اوچنجي مجربات در مجربات شول بر قضيادركه

يقيني

يقيني تكرر مشاهده ايله توقف ايليه شرب السقمونيا مسهل للصفرا
كبي دوردنجيسي حدسياتدر حدسيات بر قضيادركه ترتيبي عقل
ذهنده طلوع ايتمكله يقيني حاصل اولور القمر مستفاد من الشمس
كبي بشنجي متواتراتدر شول بر قضيادركه يقيني جم غفير
سماعه توقف ايله محمد عليه السلام ادعى النبوة واظهر المعجزة على يده كبي
آلتنجيسي قضايا قياساتها معهادر دخي بونلره فطريات ديرلر شول
بر قضيادركه قياسده حضوريله ذهنه طلوع ايتمكله يقيني
حاصل اوله الاربعة زوج منقسم بمتساويين اولمكله لزوما طلوع
ايتمكله يقيني حاصل اولور غير يقينيات آلتيدر مشهورات مسلمات
مقبولات مظنونات مخيلات وهميات اولياتدن مركب اولنه
جدل ديرلر ثالثلري دخي مركب اولانه خطابه ديرلر
خامسدن مركب اولنه شعر ديرلر ياخود كاذب اولدن
قياسه مغالطه ديرلر بو مذكور اولدقده متمم
اولدى اخير برهان دخي تمت الكتاب
بعون الله الملك الوهاب

سنه ١٢٥٤
بو كتاب يزدم حاكر اولمق ايچون
اوقيان يزنه برفاتحه قلمق
ايچون الفاتحه
مع الصلاة